

Halála a tudomány nagy vesztesége

Pénteken temetik dr. Karády Istvánt

Hetvenéves korában, 1974. szeptember 21-én, váratlanul elhunyt dr. Karády István tanszékvezető egyetemi tanár, a Szegedi Orvostudományi Egyetem kóreléttani intézetének igazgatója, a tudományos élet nemzetközileg elismert kiválósága, számos bel- és külföldi tudományos társaság tagja. A Szegedi Orvostudományi Egyetem saját halottjának tekintve, búcsúztatása szeptember 27-én, pénteken délután 2 órakor lesz az egyetem előcsarnokában, majd a Belvárosi temetőben, a városi tanács által adományozott díszsírhelyen helyezik örök nyugalomra.

Dr. Karády István 1904. augusztus 20-án született Jászberényben, ott kezdte, Budapesten folytatta tanulmányait, 1929-ben szerezte meg diplomáját a Budapesti Orvostudományi Egyetemen. 1951-ben az újonnan létesít-

tett kóreléttani tanszék vezetésére kapott megbízást egyetemi tanári minőségben. Kinevezése óta teljes odaadással, hivatásszeretettel oktatta a felnövekvő új generációt, neve elválaszthatatlanul összeforrt a kóreléttani ismeretek fejlesztésével és oktatásával. Hosszú évek óta részt vett a szakorvosképzésben, mint az országos szakorvosképzés vizsgabizottság területi elnöke. Tudományos tevékenységét főleg az allergia, anaphylaxia, sokkállapotok, gyulladás és a szervezet rezisztenciája területén fejtette ki. Munkásságával a pathophysiológiai ismereteket gazdagította, és nevét világszerte ismertté tette. Számos hazai és külföldi tudományos társaság tagja volt, munkásságáról közel 250 tudományos közleményben számolt be. Halála a magyar orvostudomány nagy vesztesége.

Három napig Szegeden

Fogorvosok vándorgyűlése

A hét közepén, szeptember 26. és 28. között Újszegeden, a Biológiai Központban rendezik meg a Magyar Fogorvosok Egyesületének kongresszusát, a XI. Árkövy Vándorgyűlést. A város fől-szabadulásának 30. évfordulója és a szegedi fogklinikai alapításának 25. évfordulója adja a nagyszabású tudományos tanácskozás ünnepi keretét, mely nemzeti kongresszusnak indult, de a külföldiek rendkívüli érdeklődése, a jelekből ítelhetően, nemzetközivé teszi. Körülbelül 360 résztvevőre számítnak, közülük több mint 100 külföldre, a finnek például 50-60 tagú küldöttséggel képviseltetik magukat, s mellettük kubai, angol, olasz, osztrák, csehszlovák, francia, japán, jugoszláv, szovjet, lengyel, NDK-beli, NSZK-beli, román, amerikai és ausztrál vendéget is várnak.

Mint dr. Tóth Károly egyetemi tanár, a szegedi fogklinikai igazgatója, a Ma-

gyar Fogorvosok Egyesületének elnöke tegnapi sajtótájékoztatóján elmondta, a körülbelül 110 előadás kizárólag a legfrissebb, önálló tudományos kutatásokon alapuló munkákat ismerteti. A három szekció változatos témakörökkel foglalkozik, így a fogszuvasodás problémáit tárgyaló kariológiával, a konzerváló fogászat, a fogtartó szerkezetek betegségeivel, a fogszabályozással, a

nyál és a nyálmirigyek betegségeivel, a fogóplástan, a száj nyálkahártyájának betegségeivel, a szájes-bézzettel. Az előadások időtartama mindössze 10 perc, dokumentációkkal. A csütörtökön reggel 9 órakor kezdődő vándorgyűlésen 22 szegedi orvos munkája is elhangzik, átadják a Körmöczi-pályadíjakat, illetve a Magyar Fogorvosok Egyesülete tiszteletbeli elnökeinek és tagjainak díszoklevelét.

Megalakult az Országos Közművelődési Tanács

Hétfőn, tegnap a Parlament delegációs termében alakuló ülést tartott az Országos Közművelődési Tanács. Aczél Györgynek, a kormány elnökhelyettesének, a tanács elnökének megnyitóját követően a tanács megvitatja és elfogadta ügyrendjét, és az 1975. júniusáig szóló munkatervét. (MTI)

Érmek és érmészek

Azt hiszem, nem tévedek, ha a szegedi Közművelődési Palota kupolájában most kiállító három művészt — Asszonyi Tamást, Csíkszentmihályi Róbertet és Ligeti Erikát — a magyar éremművészet megújítóiként és legkvalitatívusabb mestereiként tiszteltem. Közös tárlatukat vasárnap délelőtt nyitotta meg Szecsei Zoltán művészettörténész. Hármójuk közös gyökerű éremművészete új utat nyitott a magyar szobrászat kisműfajában. Ebbe a tenyérről, jobbára a körforma és a síkból éppen csak kilépő plasztika szűk határai között, a hagyományos béklyókban elszürkülni és fáradni látszó műfajba új lendületet, friss erőt hoztak, eddig tabuként tisztelt témákat fogalmaztak meg. Mostani, szegedi kiállításukon — bár éremművészetüknek nem a legjobb darabjait láthatjuk — is izelítő kaphattunk friss, szellemes, gondolatgazdag művészetük-ből, ötletekben bővelkedő plasztikai kultúrájukból, kísérletező kedvükből. S bármennyire is együtt szokás nevéket emlegetni, ha a mai magyar érmészetről esik szó, mégis sajátosan egyénit, más-más világot jelentenek.

Asszonyi Tamás érmein éretnen és eredeti módon élednek fel egy más műfajban Vajda Lajos, Barcsay Jenő és Deim Pál Szentendre ihlette motívumai. Ermeinek felületi hullámzása, a kiválóan elhelyezett, plasztikai értékű szövegfoltok, a tér illúziójának érzékeltetése mind-mind Asszonyi éremművészetének pozitívuma. Külön kuriózum, hogy a tárlóban láthatjuk „Az ifjúság Szegedért” plakett variációját is.

Csíkszentmihályi Róbert érmeinek lényegi tulajdonsága a nagy, egynemű, sima felületek izgalmas váltakozása, a dinamikus mozgó, hullámzó részletekkel. Erőteljesen plasztikus motívumok és a sima, fényes felületek ellentéte mindenkor nagyszerű alkalmat nyújt a sűrítésre, drámai gondolatok megfogalmazására. Csík-

szentmihályi éli is ezzel a le-

helyezésével nemcsak a szemlélő eligazodásában segít, de képes a szöveg betűinek szövevényéből plasztikát alkotni.

A három alkotó érembemutatóját néhány kisplasztika teszi teljessé. Közülük igen figyelemreméltó Ligeti Erika gyermekével játszó női figurája és a szellemes próbababa. Csíkszentmihályi Róbert lovas kompozíciójára és groteszk faszbográért érdemel említést.

helyezésével nemcsak a szemlélő eligazodásában segít, de képes a szöveg betűinek szövevényéből plasztikát alkotni.

A három alkotó érembemutatóját néhány kisplasztika teszi teljessé. Közülük igen figyelemreméltó Ligeti Erika gyermekével játszó női figurája és a szellemes próbababa. Csíkszentmihályi Róbert lovas kompozíciójára és groteszk faszbográért érdemel említést.

T. L.

Operafesztivál Szegeden?

A Magyar Zeneművészek Szövetségének dél-magyarországi csoportja több érdekes témát tárgyalt meg legutóbbi értekezletén. Megvitaták a szegedi zenei intézmények tárgyi és személyi feltételeinek, azok javításának időszaki problémáit, s részben összeállították a mai magyar zene hetének keretprogramját.

A város fől-szabadulásának 30. évfordulója meghatározza a műsört is: december 2-án, a szegedi előadóművészek koncertjén, három évized kiemelkedő hazai kompozíciói hangzanak el a konzervatóriumban. A zeneművészeti főiskola szegedi tagozatának és a Tömörkényi művészeti szakközépiskolának diákjai közös hangversenyen szerepelnek, zeneszerző-közönség találkozó lesz a Somogyi-könyvtárban, kóruskoncert terveznek és szakmai bemutatót, melyet a főiskolai tagozat tanárjelöltjei a hazai kortárs zenepedagógiai irodalomból tartanak zeneiskolai tanárok és főiskolás hallgatók részvételével. A mai magyar zene hetének nyitó előadására Újfalu József fő-

iskolai tanárt kéri fel, aki a mai magyar zene jellegzetes irányzatairól beszél.

A zeneművész szövetség helyi csoportjának értekezletén tervbe vették, hogy — ugyancsak a város fől-szabadulásának jubileuma tiszteletére — hangszeres versenyt

rendeznek Csongrád megyében tanuló zeneiskolások diákoknak. Elhatározták továbbá, javasolják a zeneművész szövetség elnökségének, hogy 1975-ben Szegeden rendezzék meg az operafesztivált, melynek már két ízben is Debrecen adott otthont.

Koncertek fiataloknak

Idén is megrendezik az ifjú zenebarátok bérleti hangversenysorozatát a Tömörkényi zeneművészeti szakközépiskola Lenin körüli nagyszobájában. A ciklus érdekessége, hogy a közelmúltban külföldön szép sikerrel szerepelt két szegedi kórus is helyet kapott a programban. Így november 4-én, az első bérleti hangversenyen a József Attila Tudományegyetem énekkara lép föl, Szécsi József vezetésével, egy műsorban Kerek Ferenc zongoraművésszel. A Juhász Gyu-

la Tanárképző Főiskola dr. Mihálka György vezette leánykara Szabó Orsolya zongoraművésznővel ad koncertet március 17-én. Közben, november 25-én, Várnagy Lajos (hegedű), Bódás Péter (zongora) és Sinkó György (ének) lép közönség elé, december 9-én Török János (klarinét) és Nagy István (zongora), február 10-én pedig Weninger Richard (hárfa), Román Zoltán (fuvola), Tamás Sándor (brácsa), Kedves Tamás (gordonka) és Delley József (zongora) kamaraestjét tartják meg.

A repülő kő útja

Mit keres az amerikai Robert Penn Warren regényéből készült szovjet tévéfilmtrilógia tetején a cím — Arany Jánostól: *Repül a néhez kő?* Valószínűleg ugyanazt, mint a Toldiban. „Ki tudja, hol áll meg, s kit hogyan talál meg?” Az első részt kedden, a másik kettőt hét végén sugározta a képernyő, nehezen kibogozható megfontolások szerinti távol-ságban, hacsak azért nem, mert az indítás, az első rész vérszegenyebb a folytatásnál. A film első harmadának a végén inkább a népszerű gyerektáncosok idézte a cím: körbeülve az óvonóit, mindenki mutatóujjával az asztalon, s meg a „repül a, repül a...” játék, ha madarat mondanak, föl kell kapni az ujját, ha mondjuk követ, lent kell hagyni, aki eltéveszti, zálogot ad.

A zálogot később kisorsolták, mert A. Gutkovics televíziós átdolgozása a harmadik résztől már igazán feszült, izgalmas. A likvidálásokkal, sőt manipulációkkal terhes amerikai politikai közélet sűrűn szolgáltat szenzációkat a világnak.

Pusztán a legutóbbi évtizedből elnökögyilkosságtól a Wattergate-ügyig csinos lista kerrekedik belőle, a botrány rendszerint valamely eltusolhatatlan ügy, merénylet kapcsán robban ki, s hullámai még gyűrűznek, mire jön a másik, hogy a dolgát enyhén szólva sem elkapkodó igazságszolgáltatás még körülményesebbé váljon. Akár költött történet a „Gazdái”, akár részben az, mindenképp valóságosnak, igaznak hat. A partatlan demagógia, az élet minden mozzanatát átszövő, beborító féktelen karriervágy mint kábítószert, vetkőzteti ki magából az embert, gátlástalanná, embertelenné teszi — és halálosan megmérgezi. Nincs pardon a szövetségeseknek sem, az apró disznóságok után vállalni kell a nagyobb, a bűnt is, más-különbben átlépnek rajtuk, vagy a halálba kergetik. A díszes kompániának egyetlen tiszta embere, az orvos, sokáig ellenáll a kísértésnek. A krimi ott fordul tragédiába, amikor ez a fertőtlenítőkhez és steril szobákhoz szokott orvos is vétlenül, jó-

szándékkal besétál a „fertőző osztályra”, s az injekciós tűt pisztolyra cseréli.

Vége a történetnek? Semmiképpen. A film sem temetési jelenetekkel zárul, néhány golyó nem gyógyíthatja a kórt; a szereplők többsége helyén marad, s kezdődik minden előről.

N. I.

Könyvtári füzetek

A közművelődési könyvtárak alakuló zenei részlegeinek nyújt segítséget a Csongrád megyei könyvtári füzetek ajánló bibliográfiát tartalmazó kiadványa. A zeneirodalom legjelentősebb alakjainak — közel 200 zene-szerzőnek — legfontosabb és legismertebb műveit sorakoztatja föl a szerzők betűrendjében, régi mesterektől az élő alkotókig. A kórus-, a szinpad- és versenyművek, szólóhangszerekre írott darabok, szimfóniák, dalciklusok alapjegyzéke megkönnyíti a zeneirodalomban való tájé-

kozódást, útbaigazít a művek kiválasztásánál. Ugyanabban a sorozatban érdekes helytörténeti tanulmányt olvashatunk. Herczeg Mihály dokumentumok, hiteles adatok birtokában a hőmezővásárhelyi határ kialakulásának történetét követi nyomon, a középkortól napjainkig. Ismerteti a vidék földrajzi, gazdaságtörténeti és történelmi vonatkozásait, foglalkozik az életkörülmények változásaival is — a szegedi Somogyi-könyvtár és a miskolci II. Rákóczi Ferenc megyei könyvtár közös kiadványában.

Bőséges vöröshagymatermés

Feldolgozási és tárolási gondok

Makó város határában és a járás területén betakarították a vöröshagymát. Az idén nem panaszkodhatnak a gazdaságok szakemberei mert gazdagon izegett a fűszernövény. Magasabbak a hozamok a tavalyinál, jól vizsgázott az iparszerű termesztési rendszer. A nagyüzemi művelésű területeken az ültetéstől a szedésig minden munkát mechanizáltak. A tájkeretben az elmúlt hetekben sokfelé lehetett látni nagy teljesítményű gépeket, amint a földről felszedték és szállító járművekre rakták a rengeteg hagymát. Olyan hazai gyártmányú berendezést is kipróbáltak — sorozatgyártásra alkalmasnak találták —, amely a termést a rátapadt rőtől is megisztítja, a szarát levágja.

A kellelénél több nyári csapadék között az étkezési hagyma minőségét hátrányosan befolyásolta. Előbbi következik, hogy a feldolgozás, a válogatás most — elegendő munkaerő hiányában — sok gondot okoz. Több mint ezer vagon hagyma van még szabad ég alatt, ideigle tárolóhelyeken. A Szövetkezetek Csongrád megyei Ertekeztető Központja mindent megtesz annak érdekében, hogy fel-

dolgozzák, raktározásra alkalmassá tegyék az árut. Tárgyalásokat folytat a szerződéses kapcsolaton álló üzemekkel, hogy most a nagy munka-csúcsidőszakban minél több árut szállíthasson el, mentesíthesse zsúfolt tároló teret, fogadjassa, átvehesse a szabadban tárolt termést. Az évenként visszatérő felvásárlási, raktározási és értékesítési gondokat csak a tervezett raktárkomplexum megépítése oldhatja meg.

Csillagászati hét

A Tudományos Kamaraterjesztő Társulat budapesti csillagászati és űrkutatási szakosztálya rendezésében hétfőn csillagászati hét kezdődött a TIT Borska úti természetudományi stúdiójában. „Követeink a bolygók közelében” címmel. Az első előadást dr. Kulín György, az Uránia Csillagvizsgáló igazgatója tartotta, a naprendszerrel.